

UCHWAŁA NR XXVI/152/26
RADY GMINY WOJCIECHÓW

z dnia 30 stycznia 2026 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w Gminie Wojciechów na lata 2026–2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673), Rada Gminy Wojciechów uchwala, co następuje:

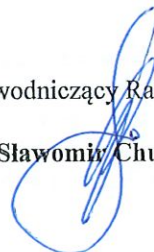
§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Wojciechów na lata 2026–2030, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wojciechów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Sławomir Chudzik

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Wojciechów na lata 2026–2030

Wstęp

Niniejszy program opisuje sposób, w jaki Gmina Wojciechów zamierza systemowo przeciwdziałać przemocy domowej oraz chronić osoby jej doznające. Dokument łączy ramy prawne z doświadczeniem instytucji i mieszkańców gminy. W latach 2026–2030 nacisk położony będzie na wczesne ujawnianie przemocy, wzmacnianie współpracy międzyinstytucjonalnej oraz zapewnienie adekwatnego wsparcia psychologicznego, prawnego i socjalnego, w tym oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

1. Podstawa prawna

Program realizuje obowiązki gminy wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673). Program pozostaje również spójny z innymi przepisami, w szczególności z ustawą o pomocy społecznej, ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Kodeksem rodzinnym i opiekuńczym oraz właściwymi przepisami prawa karnego, jak również wpisuje się w założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wojciechów na lata 2023–2030.

2. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w gminie Wojciechów

Analiza sytuacji w latach 2021–2024 wskazuje na stopniowe zwiększanie się liczby rodzin i osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” (dalej: NK), ze szczególnym wzrostem w roku 2024. W strukturze spraw dominuje przemoc psychiczna, często współwystępująca z przemocą fizyczną. Na podstawie sprawozdań odnotowano również udział małoletnich – zarówno jako osób doznających przemocy, jak i świadków. W latach 2021–2024 liczba rodzin objętych procedurą wzrosła z 11 do 15 (+36%), a liczba osób z 22 do 42 (+91%). Średnia liczba osób na rodzinę zwiększyła się z 2,00 (2021) do 2,80 (2024). Rok 2024 przyniósł intensyfikację pracy międzyinstytucjonalnej: zwiększyła się liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych i zrealizowanych spotkań. Jest to efekt usprawnienia organizacyjnego i konsekwentnego stosowania standardów.

Jednocześnie widoczne są obszary do wzmocnienia: ograniczona skala działań informacyjnych kierowanych do mieszkańców oraz niewystarczająca ścieżka kierowania osób stosujących przemoc domową do specjalistycznych programów.

Z perspektywy mieszkańców i instytucji kluczowe jest dążenie do zapewnienia szybkiej, przewidywalnej i bezpiecznej reakcji na przemoc, kontynuacji wsparcia po zakończeniu procedury oraz systematycznej współpracy szkół, ochrony zdrowia i Policji z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wojciechowie (dalej: OPS) i Zespołem Interdyscyplinarnym (dalej: ZI).

3. Cele strategiczne i operacyjne programu

Celem nadrzędnym programu jest ograniczenie skali i skutków przemocy domowej w gminie Wojciechów przy równoczesnym dążeniu do zapewnienia efektywnej ochrony i wsparcia osobom jej doznającym. Zamierzony rezultat ma być osiągnięty poprzez trzy powiązane ze sobą kierunki działań:

- 1) wczesne ujawnianie i ochrona przed przemocą, poprzez wzmacnianie kompetencji i procedur w placówkach oświatowych i ochrony zdrowia, co ma na celu usprawnienie wszczynania procedury NK, a w sytuacjach zagrożenia dziecka – uruchamianie ścieżki działania z udziałem Policji;
- 2) podnoszenie jakości współpracy ZI i grup diagnostyczno-pomocowych, co powinno sprzyjać efektywnej realizacji procedury NK oraz udzielaniu szybkiej pomocy w sytuacji wystąpienia przemocy domowej;
- 3) oddziaływania wobec osób stosujących przemoc domową poprzez monitorowanie ich zachowań, kierowanie do programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych, motywowanie do

podejmowania leczenia uzależnień oraz podejmowanie działań na rzecz bezpieczeństwa osób doznających przemocy domowej, co powinno wzmacniać poczucie bezpieczeństwa i zmniejszać ryzyko nawrotu zjawiska.

4. Grupy docelowe

Adresatami programu są osoby doznające przemocy domowej (w tym dzieci i małoletni świadkowie), osoby stosujące przemoc domową, świadkowie przemocy oraz profesjonalści systemu lokalnego – pracownicy pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, Policji, kuratorskiej służby sądowej i organizacji społecznych. Program kierowany jest również do całej społeczności gminy – poprzez działania informacyjne, edukacyjne i profilaktyczne.

5. Zadania (profilaktyka, interwencja, wsparcie)

W celu realizacji programu przewiduje się następujące zadania:

- 1) profilaktyczne – koncentrujące się na budowaniu świadomości mieszkańców i wzmacnianiu kompetencji wychowawczych oraz komunikacyjnych rodziców i opiekunów poprzez prowadzenie kampanii informacyjnych, dostępnych także w formie elektronicznej; ważną rolę w działaniach profilaktycznych odgrywać będą również świetlice środowiskowe, które pozwalają wcześniej identyfikować sygnały przemocy i wspierać dzieci w bezpiecznym otoczeniu;
- 2) interwencyjne – podejmowane na podstawie procedury NK oraz w oparciu o pracę ZI i grup diagnostyczno-pomocowych, zgodnie z obowiązującymi terminami, a w sprawach wymagających natychmiastowej ochrony dziecka – podejmowane przez OPS we współpracy z Policją i ochroną zdrowia;
- 3) wspierające – obejmujące pomoc psychologiczną i prawną oraz interwencję kryzysową dla osób doznających przemocy, a po zakończeniu procedury – monitoring sytuacji rodziny w celu zapobiegania nawrotom przemocy; działania wobec osób stosujących przemoc domową obejmujące kierowanie do programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych oraz motywowanie do leczenia uzależnień (w razie potrzeby).

6. Zasoby lokalne i partnerzy

System przeciwdziałania przemocy w gminie Wojciechów tworzą w szczególności: szkoły podstawowe (Wojciechów, Łubki, Palikije, Miłocin, Maszki), Gminny Ośrodek Kultury w Wojciechowie (organizujący zajęcia pozaszkolne i wakacyjne dla dzieci i młodzieży), świetlice środowiskowe (Wojciechów, Palikije, Miłocin), Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wojciechowie, ZI, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bełżycach, Komisariat Policji w Bełżycach, I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej i Sąd Rejonowy w Opolu Lubelskim, organizacje społeczne, ośrodki zdrowia w Wojciechowie i Szczuczku, Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień w Wojciechowie, OPS oraz Urząd Gminy Wojciechów. Partnerzy ci uczestniczą w rozpoznawaniu problemu oraz podejmowaniu działań wspierających i interwencyjnych, stosownie do swoich kompetencji.

7. Monitoring i ewaluacja programu

Monitorowanie realizacji programu prowadzi OPS (obsługa ZI) we współpracy z partnerami. Zbierane są cyklicznie informacje o liczbie i przebiegu procedur NK, terminowości działań, aktywności ZI i grup diagnostyczno-pomocowych, wykorzystaniu poradnictwa i programów dla osób stosujących przemoc domową, a także o działaniach profilaktycznych. Raz na pół roku przygotowywany jest przegląd realizacji działań, a raz do roku – raport dla Rady Gminy Wojciechów. W 2028 r. przeprowadzona zostanie ewaluacja śródkresowa, a w 2030 r. – ewaluacja końcowa, stanowiąca podstawę do zaplanowania kolejnego programu.

Wskaźniki wykorzystywane do monitoringu obejmują w szczególności: liczbę wszczętych i kontynuowanych NK, udział dzieci wśród osób doznających przemocy, terminowość działań, intensywność pracy ZI i grup diagnostyczno-pomocowych, liczbę osób objętych poradnictwem, liczbę skierowań oraz rozpoczęcie i ukończenie programów dla osób stosujących przemoc domową, a także miary chroniczności zjawiska, takie jak liczba kolejnych zdarzeń w czynnych procedurach.

8. Budżet i źródła finansowania

Realizacja programu finansowana będzie ze środków własnych gminy, dotacji Wojewody na zadania z zakresu administracji rządowej, programów resortowych oraz środków europejskich. Wydatki obejmują w szczególności szkolenia dla członków ZI, kampanie informacyjno-edukacyjne, poradnictwo, obsługę ZI

i grup diagnostyczno-pomocowych, a także zakup innych usług niezbędnych do realizacji programu. Plan finansowy jest przygotowywany corocznie w układzie zadaniowym, spójnie z uchwałą budżetową.

9. Działania na lata 2026–2030

W ramach realizacji programu podejmowane będą zadania stałe i rozwojowe, w tym: procedura NK z zachowaniem standardów czasowych i dokumentowania, regularne posiedzenia ZI oraz praca grup diagnostyczno-pomocowych, kampanie i działania edukacyjno-informacyjne, poradnictwo specjalistyczne, szkolenia, kierowanie osób stosujących przemoc domową do programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych, ewaluacja końcowa oraz przygotowanie kolejnej edycji programu.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673), do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. Program taki powinien zostać przyjęty uchwałą rady gminy.

Dotychczasowy program obowiązujący w gminie Wojciechów, ze względu na zmianę przepisów prawa w zakresie realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej, wymaga wyznaczenia nowych kierunków na lata 2026–2030.

Przedłożony Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Wojciechów na lata 2026–2030 został opracowany w oparciu o:

- 1) przepisy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz akty wykonawcze;
- 2) dane statystyczne z lat 2021–2024 dotyczące funkcjonowania procedury „Niebieskie Karty” oraz pracy Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych;
- 3) analizę lokalnych zasobów i partnerstw instytucjonalnych;
- 4) doświadczenia z realizacji poprzedniego programu.

Dokument określa cele strategiczne i operacyjne, wskazuje grupy docelowe, system zadań i działań w trzech obszarach (profilaktyka, interwencja, wsparcie), a także zasady współpracy instytucji, lokalne zasoby, system monitorowania i ewaluacji oraz źródła finansowania. Uwzględnia on zarówno potrzeby osób doznających przemocy, jak i działania wobec osób stosujących przemoc domową.

Realizacja programu będzie finansowana z budżetu gminy Wojciechów oraz z innych dostępnych środków zewnętrznych (w tym dotacji Wojewody na zadania z zakresu administracji rządowej, programów resortowych oraz środków europejskich).

Przyjęcie Programu jest działaniem niezbędnym i obowiązkowym z punktu widzenia realizacji ustawowych zadań gminy oraz zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony mieszkańców. Program stanowi kompleksową i spójną odpowiedź na zdiagnozowane potrzeby społeczności lokalnej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

